

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

Вікторенко С.О.

аспірант,

*Інститут психології імені Г.С. Костюка
Національної академії педагогічних наук України*

ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАЦІ СТУДЕНТІВ

Суб'єктами освітнього процесу у закладі вищої освіти є викладачі і студенти. Успішність їх взаємодії значною мірою залежить від структури їх діяльності, сутність якої полягає в організації і керуванні діяльністю студентів із засвоєння навчального матеріалу.

Діяльність викладача. Процес управління навчально-пізнавальною діяльністю охоплює кілька компонентів: планування, організування, стимулювання, контроль і регулювання навчально-пізнавальної діяльності та аналіз її результатів [2, с. 62].

Планування передбачає підготовку робочих програм із навчальних предметів, складання планів семінарських, практичних і лабораторних занять, розроблення індивідуальних завдань для студентів, тематики рефератів, курсових і дипломних робіт, методичних рекомендацій з їх підготовки тощо.

Організування навчальної роботи здійснюється у два етапи:

а) підготовчий – передбачає підготовку плану проведення конкретного заняття, технічних засобів навчання, наочності, дидактичних і роздавальних матеріалів; попереднє проведення дослідів, демонстрування, перегляд діафільмів; підбір методичної літератури і ознайомлення з нею;

б) виконавчий – полягає в організуванні власної діяльності викладача під час заняття та діяльності студентів; викладач ставить перед студентами навчальні завдання, створює сприятливі умови для їх виконання, чітко розподіляє функції між ними на практичних заняттях [5, с. 78].

Стимулювання навчально-пізнавальної активності студентів здійснюється викладачем шляхом застосування різноманітних методів і прийомів: використання цікавих прикладів, розкриття практичної значущості навчального матеріалу для майбутнього фаху, опора на життєвий досвід тощо.

Сутність *контролю і регулювання* полягає у спостереженні за діяльністю студентів. Контроль у формі поставлених запитань, невеликих завдань дає змогу виявити рівень засвоєння студентами знань програмового матеріалу, опанування відповідними практичними вміннями та навичками, а також з'ясувати недоліки і складнощі процесу навчання. Це допомагає своєчасно вносити необхідні корективи і регулювати процес навчання додатковими поясненнями, виконанням відповідних вправ тощо.

Аналіз досягнутих результатів завершує процес викладання. Здійснюють його на основі отриманих через контроль результатів. Під час аналізу виявляють рівень знань фактичного матеріалу, вміння використовувати їх у практичній діяльності з фаху. Аналіз передбачає зіставлення досягнутих результатів з навчальними цілями.

Викладання навчальної дисципліни даватиме хороші результати за дотримання викладачем таких вимог [9, с. 43]:

- програма повинна враховувати детальне і поглиблене вивчення найважливіших проблем, ідей і тем, які сприяють розвитку пошуково-перетворювального стилю мислення;

- викладання навчальної дисципліни має забезпечувати якісне засвоєння базових знань, умінь і навичок, розвиток дивергентного мислення (здатність запропонувати декілька підходів до розв'язання задачі та міняти їх, бачити проблеми, об'єкти в різних ракурсах) і навичок його практичного застосування, що сприяє переосмисленню здобутих знань і генерування нових ідей;

- забезпечення можливості студентам отримувати нову інформацію, прищеплення їм бажання самостійно набувати знання;

- наявність відповідного матеріально-технічного забезпечення навчального процесу, надання студентам можливості вільного використання художніх, наукових і навчальних джерел;

- заохочення ініціативи та самостійності у навчанні; сприяння бажанню до професійної діяльності, розвитку усвідомлення своїх обов'язків щодо інших людей, природи тощо.

Таким чином, з смислової цілісності тексту впливають такі ознаки тексту [1, с. 140]:

- Текст – це висловлювання на певну тему;
- У тексті реалізується задум мовця, основна думка;
- Текст будь-якого розміру – це відносно автономне (закінчене) висловлювання;

- До тексту можна підібрати заголовок;

- Правильно оформлений текст звичайно має початок і кінець.

Сьогодні все частіше говорять про те, що сучасна молодь мало читає. Цю проблему часом пов'язують з проблемою кліпового мислення. Спробуємо розібратися, що ж це таке, і яким чином воно може впливати на:

- Сприйняття навколишнього світу;

- Здатність до аналізу інформації;

- Систему морально-етичних цінностей.

Слір в перекладі з англійської означає «стрижка; швидкість (руху); вирізка (з газети); уривок з фільму, нарізка». Термін «кліпове мислення (КМ)» більше співвідноситься з останнім значенням і відсилає до принципів побудови музичних кліпів. Точніше до тих їх різновидів, де відеоряд являє собою слабо пов'язаний між собою набір образів. За аналогією, при кліповій мисленні – навколишній світ перетворюється на мозаїку розрізнених, мало пов'язаних між собою фактів. Людина звекає до того, що вони постійно, як у калейдоскопі, змінюють один одного і постійно вимагає нових.

У нашій повсякденній діяльності ми ігноруємо більшість вражень, які атакують наші органи почуттів. Ми сприймаємо світ вибірково. Читач створює в своєму розумі схеми, вибираючи те, що відноситься до суті справи. Мета читання полягає в тому, щоб створити спосіб для перетравлення схем. Розумова система, як і фізична, може переварити за один раз певну кількість матеріалу, але не більше того. Складні ідеї змушують розум здійснювати більше роботи, ніж прості ідеї, а так як розумова система засвоєння обмежена, то вона вимагає більш повільного читання. Окремі деталі, які не вкладаються в схему, але читач змушений запам'ятовувати, також вимагають повільного читання [6, с. 112].

З іншого боку, якщо читач знайомий з предметом, він може читати досить швидко, навіть якщо в тексті багато складної інформації і багато різних подробиць, так як він може зіставити прочитується матеріал зі своїми розумовими схемами. У цьому випадку він може досягти мети, виконавши менший обсяг роботи. Коли читачі починають експериментувати зі швидкостями, вони можуть прочитати текст занадто швидко або занадто повільно, і при цьому не зрозуміти сенс прочитаного. При читанні з дуже великою швидкістю розум виконує дуже велику роботу через занадто короткий час. Занадто повільне читання створює надмірний тиск на розум, забезпечуючи її занадто багатою їжею з малонужної подробиць і дрібних думок, і навіть окремих слів. Тому порівняно тривалий час читання виявляється недостатньо тривалим, щоб вибрати і привести в порядок все те, що опинилося за межами розумових схем читача [8, с. 54].

Ми визначили суб'єкт та завдання навчальної праці студентів, зрозуміли, як може бути організована навчальна правця студентів.

Розглянули підготовчий та виконавчий етап підготовки навчальної праці студентів. Зрозуміли за допомогою чого здійснюється стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів.

У статті проведено аналіз складових навчальної праці студентів. Розклянуті складові навчальної праці. Виявлено, що вона значно залежить від унтрішніх, зовнішніх умов, а також рівня організації праці та обсягу розумового навантаження. Визначили поняття культури читання та складових ефективного читання.

Список використаних джерел:

1. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи. – К.: Знання, 2005. – С. 140.
2. Зіганов М.А. Швидкочитання / М.А. Зіганов – М.: Ексмо, 2007. – С. 62.
3. Кудіна В.В. Педагогіка вищої школи. / Кудіна В.В., Соловей М.І., Спіцин Є.С. // 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Ленвіт, 2007. – С. 161.
4. Кульга Н. К. Використання інноваційних технологій навчання – запорука успіху якісної підготовки фахівців / Н. К. Кульга // Проблеми освіти. – 2000. – Вип. 22. – С. 76.
5. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії: Практикум. Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / Г. М. Мешко –Т.: ТИПУ, 2008. – С. 78.
6. Туркот Т. Педагогіка вищої школи / Т. Туркот // Навчальний посібник. – Херсон, 2011. – С. 112.
7. Сікорський П. Якість вищої освіти – основна вимога Болонського процесу / П. Сікорський – К., Освіта, 2004. – С. 21
8. Дридзе Т.М. Текстовая деятельность в структуре социальной коммуникации. – М., 1984. – С. 54.

9. Кузнецов О. А., Хромов Л. Н. Техника быстрого чтения. – М.: Книга, 1977. – С. 43.

10. Ясинська С.Г. Виды и приемы чтения. Навчання прийомам ознайомлювального читання / С.Г. Ясинська – М., 2007. – № 2. – с. 39

Галієва О.М.

аспірант,

Класичний приватний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗІОЛОГІЧНОГО ПРОЯВУ СИТУАТИВНОЇ ТРИВОЖНОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Ситуативна тривожність включає в себе як фізіологічні, так і поведінкові прояви. Розглянемо детально особливості фізіологічного прояву ситуативної тривожності.

Фізіологічні аспекти прояву ситуативної тривожності висвітлені у роботах низки науковців: Артюхової Т. Ю. [1], Астапова В. М. [2], Вилюнас В. К. [3], Галяміної А. Г. [4], Зайцева Ю. А. [5], Залевського Г. В. [11], Ігумнової О. Б. [8], Ізарда К. Е. [6], Ільїна Є. П. [7], Левицької Т.Є. [11], Малолеткової А. В. [9], Прихожан А. М. [10], Рогачової Т. В. [11] та ін.

Поведінкові ознаки ситуативної тривожності різноманітні.

Артюхова Т. Ю. виокремлює дві групи ознак тривожності, одну із яких складають внутрішні соматичні прояви. Вони проявляються через посилення серцебиття, сухість у роті, відчуття «кому в горлі», важкості та болі в голові, слабкості у ногах, треморі рук тощо [1].

Галяміна А. Г. підтримує думку Прихожан А. М. про те, що фізіологічні симптоми включають в себе посилення серцебиття, пришвидшення дихання, збільшення обсягу циркуляції крові, підвищення артеріального тиску, зростання загальної збудженості, зниження порогів чутливості [4; 10].

Стан тривоги може проявлятися, як зазначає Зайцев Ю. А., фізіологічно – відчуттям порожнечі в надчеревній ділянці, почуттям «кому» у грудях, серцебиттям, пітливістю, тремтінням. Поведінкові прояви можуть бути як у вигляді збудження з хаотичною діяльністю, так і у вигляді апатії з відмовою від будь-якої діяльності [5].

Ігумнова О. Б. у праці «Гене́за негативних психічних станів студентів та їх психокорекція», аналізуючи результати досліджень Астапова В. М., Вилюнас В. К., Ізарда К. Е., Ільїна Є. П. робить висновок, що стан тривоги супроводжується психомоторними порушеннями, фізіологічними змінами у дихальній, серцево-судинній, нервовій системах, змінами у перебігу психічних процесів та проявляється у міміці, рухах, відтінках інтонації тощо. Формами прояву тривожності у студентів можуть бути невпевненість у собі, недовірливість, занепокоєння щодо можливих неприємностей, ускладнення прийняття остаточного рішення, схильність до межових станів та ін. [8; 2; 3; 6; 7].